

6
Muz 622

M. KIR. HONVÉD FOLYAMAT KÖZVETLEN ZÁRSZEDALJ

FAVANYISZERSÉG

ARCHIVUM

Lejt. sz.: 407*

A HADIGONDOZÁS ISMERTETÉSE

ÖSSZEÁLLITOTTA:

A HONVÉDELMI MINISZTERIUM 22. OSZTÁLYA

67-306

BUDAPEST, 1942.

ATTILA-NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

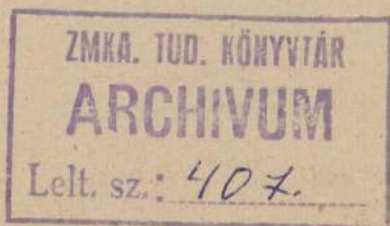
— 1045/617942 —

Muz 022

A HADIGONDOZÁS ISMERTETÉSE

ÖSSZEÁLLITOTTA:
A HONVÉDELMI MINISZTERIUM 22. OSZTÁLYA

BUDAPEST, 1942.
ATTILA-NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

11.013 Attila-nyomda részvénytársaság Budapest
II. kerület, Szász Károly-utca 3-5. — Telefon: *150-080.
Igazgató: KULCSÁR ANDOR.

TARTALOMJEGYZÉK :

1. §. Gondozási igény — — — — —	7
2. §. Gondozottak — — — — —	8
3. §. A gondozottak ellátási igényjogosultsága — — — — —	9
4. §. A gondozottak osztályozása és pénzellátása — — — — —	10
5. §. Ideiglenes osztályozás és gondozásbavétel — — — — —	11
6. §. Különös rendelkezések, a pénzellátás beszüntetése — — — — —	11
7. §. A pénzellátás és kölcsönök folyósítása — — — — —	13
8. §. Járadékszegélyek — — — — —	14
9. §. Temetési segélyek — — — — —	15
10. §. Hadirokkantak járadékosztályba való sorolása — — — — —	15
11. §. Hadigondozási kedvezmények hadirokkantak részére — — — — —	17
12. §. Hadiözvegyek, hadiárvak és hadigondozott családtagok ellátása — — — — —	19
13. §. Hadigondozó bizottságok — — — — —	20
14. §. Igénymegállapítási eljárás — — — — —	21
15. §. Hadigondozási igazolványok — — — — —	22
16. §. Hadirokkant-jelvény — — — — —	22
17. §. Címhasználat — — — — —	23
18. §. Kedvezmények a gondozottak részére — — — — —	23
19. §. Közlekedési kedvezmények — — — — —	25
20. §. Hadigondozási célt szolgáló bevételek és gyűjtések — — — — —	25
21. §. A hadigondozottak érdekképviselése — — — — —	26

MELLÉKLETEK.

1. szám: A m. kir. minisztérium 11.200/1939. M. E. számú rendelete
2. szám: A m. kir. minisztérium 7.440/1941. M. E. számú rendelete.
3. szám: A m. kir. minisztérium 9.000/1941. M. E. számú rendelete.
4. szám: Kimutatás az 1933.VII. tc. és az 1939.II. tc. alapján ellátásra jogosult hadigondozottak járadékáról és egyéb pénzellátásáról.

ELŐSZÓ.

Míg a „katonai ellátás“ a szolgálatképtelenné vált *hivatásos állományú* katonákról és esetleges hozzátartozóiról gondoskodik, addig a „hadigondozás“ („*gondozás*“ megjelölés is használatos) a hadi- illetőleg katonai szolgálatteljesítés, levente, honvédelmi munka, légvédelmi kötelezettség teljesítés következtében polgári munka- és keresetképtelenné vált, *nem hivatásos* katonákról, leventékről, munkára- és légvédelemre kötelezettekről, hozzátartozóikról és esetleges hátramaradottjaik megsegítéséről gondoskodik.

Jogszabályaink, melyek a magyar gondozást szabályozzák:

a) az 1933. évi VII. tc., azaz a Hadirokkant-törvény (a későbbiekben Hrt.),

b) az 1939. évi II. tc., azaz a Honvédségi-törvény (a későbbiekben Hvt.), mégpedig ennek 223. és 230. §-a,

c) a 11.200/1939. M. E. sz. kormányrendelet, amely a Hvt. alapján előírt gondozást szabályozza (lásd 1. sz. mell.),

d) a Hvt. 223. §-ában foglalt felhatalmazás alapján kiadott 7.440/1941. M. E. sz. rendelet, mely a hadigondozottak felemelt ellátási összegét állapítja meg (lásd 2. sz. mell.),

e) a 9.000/1941. M. E. sz. kormányrendelet, mely a Hrt. és a 11.200/1939. M. E. sz. rendelet egyes rendelkezéseit módosítja (lásd 3. sz. mell.).

Az 1914—1918. évi világháború által érintett gondozottakra csupán az 1933. évi VII. tc. hatályos. Ezzel szemben 1939. év március hó 11. kezdő időponttal az 1939:II. tc. szabályozza a jelenlegi gondozást, mégpedig úgy a békeszolgálat, valamint a

hadiszolgálat eredményeül bekövetkező gondozási igényre kiterjedően. Nagyrészt azonban ez az új gondozás is — kevés kivétellel — megmaradt az 1933:VII. tc. vonalán, amennyiben utóbinak szakaszait — bizonyos módosítással — alkalmazni elrendelte és meghagyta. Jelenlegi új gondozásunk tehát tulajdonképpen a fent hivatkozott és egymást kiegészítő két törvénycikken és az 1939:II. tc. nyomán kiadott 11.200/1939. M. E. számú rendeleten alapszik. E rendeletnek egyik fontos elvi rendelkezése a 4. §., mely a „hadiszolgálat“ és a „hadirokkant“ fogalmát határozza meg a Hvt., illetőleg az új és jövőbeni gondozottak ellátása szempontjából. Eszerint a világháborúban teljesített „hadiszolgálat“ helyett „a Hvt. alapján — akár béke, akár háború idején — teljesített bármely szolgálatot (munkát)“ kell érteni. E rendelkezés értelmében tehát nincs különbség — legalább elnevezés szempontjából — abban a tekintetben, ha valaki például az ellenség előtt vált rokkanttá, vagy a békeszolgálat alatt, mert a 11.200/1939. M. E. sz. rendelet mindkettőt és egységesen „hadirokkant“ névvel jelöli.

Amikor e segédlet keretében az 1939:II. tc. hatálybalépése (1939. március hó 11.) óta érvénnyel bíró és a jelenlegi katonai (levente-, munka-, stb.) szolgálatra kiterjedő gondozást ismertetjük, tesszük ezt oly módon, hogy annak leírásánál mindkét törvénycikkből párhuzamosan, továbbá a Hrt-hez kiadott „Végrehajtási Utasítás“-ból soroljuk fel az előírt rendelkezéseket és így összességben egybevetve tárjuk fel a jelenlegi gondozás terén szükséges tudnivalókat.

1. §. Gondozási igény.

1. Az 1939:II. tc. 223. §. (1) alapján leventekötelezettséget, valamint a nemhivatásos állományban bármily tényleges katonai szolgálatot teljesítő, továbbá honvédelmi munkára vagy közérdekű légvédelmi szolgálatra igénybevett vagy önkéntes jelentkezés alapján alkalmazott személyeknek, valamint ellátásra szoruló hátramaradottaiknak a törvény alapján teljesített szolgálatból (munkából) kifolyólag szenvedett sérülés, sebesülés, más egészségrontás, illetőleg halál esetén gondozásra van igényük.

A gondozás nemei:

a) járadék (rokkantjáradék és nevelési pótlék, továbbá hadiözvegyi-járadék, árvajáradék),

b) járadéksegély,

c) temetési segély,

d) gyógyászati ellátás (gyógykezelés és mesterséges test-részpótlóval való ellátás),

e) rokkantotthoni ellátás,

f) kiképzés új életpályára,

g) nevelőintézeti ellátás,

h) ösztöndíj,

i) egyéb kedvezmények, jogok és előnyök, mint: tanulmányi kedvezmények, jogosítványok, árusítási engedélyek, földhözjuttatás, stb.

A gondozásra való igény szempontjából a fegyvergyakorlat, a lövészkiképzés, valamint a leventeoktatói szolgálat tényleges katonai szolgálat teljesítésével esik egy tekintet alá. Ide sorol még egyébként — nőkre is vonatkoztatva — a honvédelmi

munka, illetőleg a közérdekű légvédelmi szolgálat is. A rendelet alkalmazása szempontjából a házi légvédelem körében végzett teendőket nem lehet közérdekű légvédelmi szolgálatnak tekinteni.

2. §. Gondozottak.

A törvény alapján gondozásban részesül a hadirokkant, a hadiözvegy, a hadigyámolt, a hadiárva és a hadigondozott családtag.

A) *Hadirokkant* az a férfi, akinek kereső- és munkaképessége a szolgálatban történt megsebesülés, illetőleg a szolgálattal okszerű kapcsolatban történt megbetegedés folytán hibáján kívül a meghatározott mértékben csökkent;

B) *hadiözvegy* az a nő, akinek férje:

a) szolgálatteljesítés közben hősi halált halt (elesett, a szolgálattal okszerű kapcsolatban szerzett betegség vagy sérülés folytán a szolgálat megszűnése (leszerelés) előtt meghalt, hadifogságban meghalt, vagy szolgálatteljesítés közben eltűnt és holtaknyilvánított),

b) a szolgálattal okszerű kapcsolatban szerzett betegség vagy sérülés folytán a szolgálat megszűnése után hibáján kívül meghalt, ha a házasság az előírt időn belül kötöttet;¹

c) ellátásban levő I. vagy II. járadékosztályú hadirokkant volt, s mint ilyen meghalt, ha a házasságot az előírt időn belül kötötték;²

C) *hadiárva* (a szülők nem élnek) — teljeskorúságának eléréseig, vagy házasságkötésig, de legfeljebb a 24. életévének betöltéséig:

¹ Ez a pont a tartós szabadságolás alatt bekövetkezett és rokkantellátásban nem álló egyének halálesetére is kiterjed.

² Itt tehát nem keressük az okszerű kapcsolatot a szolgálattal.

a) a B) a), b) pontokban megjelölt körülmények között meghalt apának törvényes gyermeke, továbbá 30 éves kora előtt, illetőleg a szolgálat megszűnése előtt törvényesített vagy leszerezése előtt örökbefogadott gyermeke;

b) az a hadigyámolt (D) pont), akinek atyja a B) b) vagy c) pontban megjelölt körülmények között meghalt. A III. járadékosztálybeli hadirokkant gyermeke akkor is, ha atyja nem a szolgálattal okszerűen összefüggő betegségben halt meg.

A hadiárzával egy kategóriába sorol a félárva (csak az anyja él);

D) *hadigyámolt* (a hadirokkant éi) — teljeskorúságának eléréséig, vagy a házasságkötésig, de legfeljebb 24. életévének betöltéséig, a hadirokkantnak az előírt időn belül kötött házasságából született törvényes gyermeke, továbbá legkésőbb 30 éves koráig, illetőleg a szolgálat megszűnéséig törvényesített gyermeke és a szolgálat megszűnése előtt örökbefogadott gyermeke.

E) *Hadigondozott családtag* — teljes kereső- és munkaképtelenség, úgyszintén vagyontalanság esetén az az atya vagy özvegy anyja, továbbá, ha a szülők nincsenek életben, az a nagypapa vagy özvegy nagyanya, úgyszintén az a teljes árvaságra jutott testvér, akinek a magánjog szabályai szerint tartásra kötelezett egyetlen hozzátartozója (fia, unokája, illetőleg testvére vagy féltestvére) a B) a), b), c) pontban megjelölt körülmények között meghalt, ha életében tartási kötelezettségének eleget is tett.

3. §. A gondozottak ellátási igényjogosultsága.

A 2. §. hatálya alá tartozó személy csak akkor részesül gondozásban, ha az említett §-ban az igény előfeltételéül megállapított házasságkötés vagy törvényesítés a közvetlen károsult harmincadik életévének betöltése előtt, vagy bár harmincadik életévének betöltése után, de szolgálatának (munkájának) megszűnése (elbocsátás) előtt jött létre.

4. §. A gondozottak osztályozása és pénzellátása.

A gondozottak — pénzellátás szempontjából — tiszti, altiszti vagy legénységi ellátási csoportba, a hadirokkantak pedig e csoportokon belül, a polgári kereső- és munkaképességsökkenést okozó törődöttség mértékének megfelelően, I., II., III., vagy járadéknélküli osztályba sorolhatnak.³

Tiszti ellátás jár akkor, ha a közvetlen károsult a szolgálatban rangosztályba sorolt havidíjas volt, vagy pedig karpaszományos, s mint ilyen, a tiszti vizsgát sikeresen letette.

Altiszti ellátás jár akkor, ha a közvetlen károsult a szolgálatban az altiszti (legalább tizedesi) rendfokozatot érte el.

Legénységi ellátás jár a tizedesnél alacsonyabb rendfokozatokban.⁴

Leventekötelezettség, közérdekű munkaszolgálat, honvédelmi munka- és közérdekű légvédelmi szolgálat teljesítéséből eredő gondozási igény esetében, ahhoz képest, hogy a közvetlen károsultnak a szolgálat (munka) teljesítése alatt bekövetkezett halálakor, illetőleg a szolgálat (munka) megszűnésekor

a) középiskolai nyolc osztályos vagy egyenlő tanulmányi szempontból egyenlő értékű végzettsége volt, — *a tiszti,*

b) középiskolai négy osztályos vagy ezzel tanulmányi szempontból egyenlő értékű végzettsége volt, — *az altiszti,*

c) egyébként pedig *a legénységi ellátás jár.*

(Pénzellátásokra vonatkozóan lásd 4. sz. mellékletet.)

³ Járadéknélküli osztályozással egyenértékű az 1933. évi VII. tc. alá tartozó világháborús rokkantaknál a IV. járadékosztályú rokkant.

⁴ A 624.108/22—1941. sz. H. M. rendelet értelmében a legénységi ellátási csoportba tartozó 100%-os hadirokkantak kivételes méltánylást érdemlő esetekben visszamenőleges hatállyal tizedessé léptethetők elő, hogy ezáltal altiszti ellátásban részesülhessenek.

5. §. Ideiglenes osztályozás és gondozásbavétel.

A hadirokkantat, ha kereső- és munkaképessége csökkenésének fokát az első ízben való osztályozás alkalmával még nem lehet véglegesen megállapítani, azaz a rokkantság még nem alakult ki teljesen, ideiglenesen kell osztályozni és a szolgálatból (munkából) való elbocsátást követő egy év tartamára ideiglenesen kell a gondozás mértékét megállapítani. Ha a kereső- és munkaképesség csökkenésének foka az elbocsátást követő egy év elteltével sem állapítható meg véglegesen, az ideiglenes pénz-ellátást a következő év tartamára is meg kell hosszabbítani. A szolgálatból (munkából) való elbocsátást követő két év eltelte után az osztályozás és a gondozás mértéke kérdésében végleges határozatot kell hozni.

6. §. Különös rendelkezések a pénzellátás beszüntetésére.

A) Ellátást kizáró okok.

Pénzellátásra és kedvezményre nem tarthat igényt:

aki a honvédelmi miniszter engedélye nélkül idegen állam szolgálatába lép;

aki mint hadirokkant hivatásos katonai szolgálati viszonyba kerül;

az a hadirokkant, akinek polgári kereső- és munkaképességcsökkenése a 25%-ot nem éri el;

az az özvegy, aki meghalt férjével az elhalálozást közvetlenül megelőzően — kizárólag a saját hibájából — legalább egy évig nem élt életközösségben;

akit a bíróság hivatalvesztésre, vagy a viselt hivatali állás elvesztésére, avagy — katonai bünvádi eljárás során — lefokozásra jogerősen elítélt.

Gondozási kedvezményekben nem részesülhet az az ellátásra egyébként jogosult hadigondozott sem, akit büntetett, vagy a büntettekről és a vétségekről szóló 1878:V. törvénycikk máso-

dik részének I., II., III., IV. vagy VI. fejezetében, továbbá az állami- és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921: III. törvényekben meghatározott vétség miatt jogerősen elítéltek. E rendelkezés nem érinti azoknak a jogszabályoknak alkalmazását, amellyel valamely állás vagy jogosítvány elnyerését más büncselekmény esetén is kizárják.

B) Pénzellátás szünetelése.

Szünetel a pénzellátása a szünetelési ok fennállásának tartamára *bármely hadigondozottnak*, ha:

a) arról önként lemondott;

b) a bíróság hat hónapnál hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélte, s az ítélet nem vonja maga után az ellátás elvesztését;

c) hat hónapnál hosszabb ideig külföldön tartózkodik és a honvédelmi miniszter az ellátást részére nem engedélyezi;

a *hadirokkantnak*, ha:

rokkantotthoni vagy rokkantiskolai ellátásban vagy három hónapnál hosszabb ideig ingyen gyógyintézeti ápolásban részesül;

a *hadiözvegynek*, ha:

újból férjhezmegy és a meghatározott kelengyesegélyt nem veszi fel;

házasságon kívül életközösségben (vadházasságban) él;

a *hadiárvának*, illetőleg *hadigyámoltnak*, ha:

bármily tartamú ingyenes árvaházi (internátusi) nevelésben vagy ingyenes üdülőhelyi gondozásban részesül.

Ha a pénzellátás szünetelésének oka megszűnik, e körülmény igazolása alapján az egyébként esedékes ellátást az igény-megállapítási tárgyalás mellőzésével újból folyósítani kell.

C) Ellátás megszűnése.

Megszűnik a pénzellátása *bármely hadigondozottnak*, ha a gondozott:

meghal;

a kiutalt járadékát egymásután következő tizenkét hónapon át saját hibájából nem vette fel;

járadékmegváltásban részesül (a járadékmegváltás átmenetileg szünetel);

a hadirokkantnak, ha:

kereső- és munkaképességét egészen visszanyerte, vagy kereső- és munkaképességének csökkenése 25%-nál kisebb lett;⁵

az igény tárgyalása során tett rendelkezéseknek saját hibájából, felhívás ellenére nem tesz eleget;

a hadiözvegynak, ha újból férjhezmegy és a kelengyesegegyt felveszi;⁵

a hadiözvegynak és ellátásra jogosult *gyermekének*, ha:

oly állandó jellegű jövedelemhez vagy keresethez jutnak, amely társadalmi helyzetükhöz mért megélhetésüket járadék nélkül is tartósan biztosítja;

a hadiárvának, illetőleg *a hadigyámoltnak*, ha:

életének tizenhatodik évét elérte, vagy az ellátás meghosszabbításának hatálya letelt (kivételt képez, ha a 12. §. a) vagy b) esete áll fenn);

házasságra lép.⁵

7. §. A pénzellátás és kölesönök folyósítása.

A járadék, valamint egyéb pénzellátás az igény érvényesítését követő hó első napjától jár. Az ettől az időponttól az igény jogerős megállapításáig már esedékessé vált pénzellátást visszamenőleg egy összegben kell folyósítani.

A hadigondozási pénzellátás kezdete, katonáknál általában egybeesik a katonai ténylegességi illetmények megszüntetése napjával; utóbbi megszüntetésére a katonai felülvizsgálat alapján: tisztek és hasonállásúaknál az előljáró hadtest, legénységi állományú egyéneknél az előljáró gy. dandárparancsnokság esetenként intézkedik.

A hadirokkant halála folytán keletkező hadiözvegyi vagy hadiárvaigény megállapítása esetében a hadiözvegyi, illetőleg

⁵ Ezekben az esetekben a kedvezmények (11. §.) is megszűnnek.

árvajáradék a hadirokkantsági járadékellátás megszűnését követő hó első napjától, legfeljebb azonban az igény megállapítását megelőző egy évre visszamenőleg jár. (9.000/1941. M. E. sz. rendelet.)

A honvédelmi miniszter kivételesen megengedheti mezőgazdasági, ipari, vagy kereskedői foglalkozású I—III. járadék-osztályú hadirokkant járadéka legfeljebb felerészének lakóház-építési-, mezőgazdasági- vagy üzleti beruházási kölcsön törlesztésére a hitelező pénzügyintézet, vagy alap (illetve hadirokkant alapítvány) javára való engedményezését is, ha kétségtelenül meggyőződik, hogy családjának jövőjét szolgálja és létfenntartásuk az engedményezés idejére a járadék nélkül is biztosítva van.

A törvény alapján megállapított járadékokra és egyéb rendszeres pénzellátásokra előlegek nem folyósíthatók.

Hadiözveggy életkoránál fogva csak akkor részesülhet a magasabb összegű járadékban, ha ötvenötödik életévének betöltését az illetékes nyilvántartó hatóságnál bejelenti és születési anyakönyvi kivonattal igazolja. Ha azonban a bejelentést az igazolással együtt nem teszi meg kellő időben, a magasabb járadék csak a bejelentést és igazolást követő hó 1. napjától jár.

A gondozottak az illetményeit a honvédelmi minisztérium (22. osztály) utalványozó rendelete alapján a M. kir. Központi Illetményhivatal (hadigondozottak osztály) folyósítja, posta útján közvetlenül a gondozottak kezeihez.

A törvényileg szabályozott járadékok és egyéb pénzellátások neveit és összegüket a csatolt 1. számú melléklet tartalmazza.

8. §. Járadéksegélyek.

Az ellátás szünetelésének meghatározott eseteiben, a gondozott ama hozzátartozói részére, akiknek eltartásáról ez idő alatt is köteles lenne gondoskodni, a honvédelmi miniszter kivételes méltányosságból legfeljebb akkora összegű járadéksegélyt engedélyezhet, amekkora ellátást egyébként azonos jogviszonyok

mellett az érdekelt családtagok abban az esetben kaphatnának, ha a gondozott nem volna életben.

Amennyiben az ellátás kizárását, szünetelését, vagy megszűnését maga után vonó ok nem áll fenn, a honvédelmi miniszter különös méltánylást érdemlő esetekben — a hasonló ellátási csoportba tartozó gondozottak ellátását meg nem haladó járadéksegélyt engedélyezhet más oly személyek részére is, akik a háború és következményei folytán közvetlenül elszenvedett veszteség révén a gondozottakkal egy tekintet alá eshetnek (pl.: háttországban repülőátadás áldozata).

A törvény alapján megállapítható járadéksegélyek — amennyiben a megállapítás oka nem időhöz kötött — meghatározott időre, legfeljebb három évre engedélyezhetők. Az engedély bármikor visszavonható, de a lejárat után meg is hosszabbítható.

9. §. Temetési segélyek.

A temetési segélyek összege:

a) hadirokkant elhalálozásakor az ellátási csoportjának I. járadékosztályára megszabott mindenkori járadék egy havi összege;

b) hadiözvegy elhalálozásakor az ellátási csoportjának megfelelő I. járadékosztályú hadirokkant mindenkori járadék egy havi összegének 60%-a.

10. §. Hadirokkantak járadékosztályba való sorolása.

Az ellátásban részesülő hadirokkantakat aszerint kell I., II., III. járadékosztályba vagy járadéknélküli hadirokkantak osztályába sorolni, amint polgári kereső- és munkaképességük hadirokkantsági igénymegállapítás alkalmával megejtett vizsgálat

szerint a szolgálattal (munkával) okszerű összefüggésbe hozható fogyatkozásuk (sebesülés, sérülés, betegség) következtében:

I. 100%-ban,

II. legalább 75%-ban, de 100%-on aluli mértékben,

III. legalább 50%-ban, de 75%-on aluli mértékben,

a járadéknélküli osztályban pedig legalább 25%-ban, de 50%-on aluli mértékben, tartósnak látszóan csökkent.⁶

Kereső- és munkaképesség alatt értjük a társadalmi helyzetnek és műveltségi foknak megfelelő átlagos, állandó jövedelmet biztosító munka végzéséhez szükséges, e célra hasznosítható szellemi és testi erőállapotot.

A hadirokkant járadékosztályba való soroláshoz, illetőleg a pénzellátás mértékének megállapításához szükséges orvosi véleményadás a honvédelmi miniszter által kiadott Orvosi Utasítás alapján történik és % számokkal (fogyatkozási %) van megjelölve.

A gondozás alapja, a katonai szolgálat (munka) következtében elszenvedett fogyatkozás (halál).

A fogyatkozásnak a katonai szolgálathoz való viszonyát és eredetét illetőleg célszerűnek látszott a fogyatkozásokat bizonyos csoportokba osztani. Ilyen csoport — értelemszerűen — három képzelhető el:

a) olyan törődöttségek, melyek katonai szolgálatból (munkából) kifolyólag keletkeztek,

b) melyek a katonai szolgálatból (munkából) kifolyólag súlyosbodtak, vagy amelyeknek kifejlődését a szolgálat (munka) siettette és

c) melyek nem a katonai szolgálatból kifolyólag keletkeztek és mint ilyenek a katonai (munka) szolgálattal összefüggésbe nem hozhatók.

⁶ A járadéknélküli hadirokkantak osztályához tartozó hadirokkantat járadék hiányában is ellátásban részesültnek kell tekinteni. A járadéknélküli osztályba soroló hadirokkant — osztályozás tekintetében megfelel, illetve egyenlő az 1933:VII. tc. szerint IV. járadékosztályba sorolt hadirokkanttal (1914—18. világháborús rokkanttal).

Az igényjogosultság alapjául szolgáló fogyatkozás hivatalból elrendelt vizsgálatát az igénylő lakóhelyéhez legközelebb eső honvéd (helyőrségi) vagy polgári közkórházban kell megejteni. Az ilyen vizsgálat költségei a honvédelmi minisztérium költségvetését terhelik. Kórházi vizsgálatot elrendelhet a „Hadigondozó bizottság” is — amennyiben azt a tiszti orvos végrehajtani nem tudná — abban az esetben, ha a hadirokkant igényének újból való tárgyalását kéri (14. §.). Ez is a honvédelmi miniszter költségvetését terheli.

A hadirokkantaknak a katonai (munka) szolgálata korlátozva, illetve szabályozva van. Az I. járadékosztályba sorolt (100%-ban polgári munka- és keresésképtelen) hadirokkantak: semminemű katonai-, csendőrségi szolgálatra és honvédelmi munkára nem vehetők igénybe. A II. és III. járadékosztályba sorolt (74, illetőleg 50%-ban polgári munka- és keresésképtelen) hadirokkantak: semminemű katonai- és csendőrségi szolgálatra nem vehetők igénybe (munkára tehát igen).

A hadirokkantak ennek megfelelően alkalmatlansági bizonyítvánnyal lesznek ellátva, mégpedig akként, hogy az alkalmatlansági bizonyítvány szövegét a „Hadigondozási igazolvány” (15. §.) hátlapjára rávezetik.

11. §. Hadigondozási kedvezmények hadirokkantak részére.

A) Gyógykezelés.

A szolgálat következtében beállott vagy azzal okszerűen és közvetlenül összefüggő betegség, sérülés, vagy egyéb fogyatkozás miatt gyógykezelésre, műtetre, vagy gyógyszerellátásra szoruló hadirokkantat „hadirokkant-jogon” kell kezelésben részesíteni, illetőleg a szükséges gyógyszerekkel ellátni. Az I. és II. járadékosztályba tartozó hadirokkantakat a jelen §-ban biztosított kedvezmények a hadiszolgálattal össze nem függő betegségeik (fogyatkozásaik) tekintetében is megilletik.

Annak a hadirokkantnak gyógykezeléséről és gyógyszerellátásáról, aki az 1927:XXI. tc. hatálya alá eső biztosítóintézet (OTI, MABI) tagja, a vonatkozó törvényes rendelkezések korlátai között az illető biztosító-intézet gondoskodik.

B) Mesterséges testrészpótlók.

A hadirokkantnak ingyenes igénye van a szolgálat folytán használhatatlanná vált, vagy hiányzó testrészének mesterséges pótlására és azokra a gyógyászati- és egyéb segédeszközökre, melyekkel kereső- és munkaképessége helyreállítható vagy fokozható. Ingyenes igénye van továbbá a kiszolgáltattott testrészpótlónak és segédeszköznek javítására, valamint időnként utánpótlására is. A mesterséges testrészpótlók a „M. kir. Honvéd Orthopädiái Intézet”-ben, Budapesten készülnek, ahol a rokkantak a művégtag elkészítése céljából — a honvédelmi miniszter költségre — elhelyezésben és élelmezésben részesülnek.

C) Rokkantomthoni ellátás.

A lakást, élelmezést, ruházatot, orvosi kezelést és gyógyszerellátást magában foglaló rokkantomthoni ellátásra igényt tarthat az a hadirokkant, akinek létfenntartását, külön ápolását és gondozását súlyosabb fogyatkozása miatt sem maga, sem családi környezete nem tudja biztosítani. Ennek a rendelkezésnek alkalmazása szempontjából a járadéknélküli hadirokkant egyáltalán nem, a III. járadékosztályú pedig csak rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények esetében tekinthető igényjogosultnak.

A rokkantomthoni ellátás esetén a rokkantjára szünetel, s ehelyett a családtagok részére engedélyezhető állandó járadéksegélyen felül, a hadirokkantat rokkantomthoni pótlék (zsebpénz) illeti meg.

D) Kiképzés új életpályára.

Azt a hadirokkantat, ki a már teljesen kialakult rokkantsága miatt korábbi foglalkozását nem folytathatja, szolgálatának megszűntetésétől számított öt éven belül, de negyvenedik élet-

évének betöltése előtt legfeljebb egy évig tartó tanfolyamon, államköltségen lehetőleg új életpályára kell kiképezni, melyen szellemi- vagy testi fogyatkozása ellenére kilátása lehet arra, hogy magának és családjának létfenntartását társadalmi helyzetéhez mértén tartósan biztosítani tudja.

A kiképzés idejére szóló ingyenes intézeti ellátás helyett a hadirokkantnak ösztöndíj folyósítható, mely a tanfolyam tandíj- és tanszerköltégeinek összegét nem haladhatja meg.

12. §. Hadiözvegyek, hadiárvák és hadigondozott családtagok ellátása.

A hadiözvegy és hadiárva — gyermeke (félárva) ellátást csak abban az esetben kaphat, ha társadalmi helyzetéhez mért megélhetése egyébként nincs biztosítva (vagyoni cenzus).

Anyai gondozásban lévő hadiárva után árvajáradékot rendszerint csak az anya özvegyi járadékával együttesen, annak pótlékként lehet folyósítani. Az özvegyi járadéktól független árva-járadék illeti meg a hadiárvát az esetben is, ha az anya — kit életben egyébként hadiözvegyi járadékellátás illetne meg, nincs életben, továbbá, ha életben van ugyan, de ellátást azért nem kap, mert újból férjhezment.

A hadiárvának árvajáradéka és a hadigyámolt után a nevelési pótlék tizenhatodik életévük betöltéséig jár.

A honvédelmi miniszter az árvajáradéknak, illetőleg nevelési pótléknak a tizenhatodik életév betöltése után folytatólagosan való folyósítását elrendelheti, ha méltánylást érdemlő egyéb okok mellett az érdekelteket:

a) általános jó osztályzatú előmenetellel iskolai tanulmányokat folytat és ezt évről-évre igazolja;

b) tartósan költséges kezelést igénylő betegségben szenved és ennek fennállását évről-évre igazolja.

A hadigondozott családtagot a hadigondozó bizottság javaslata alapján a honvédelmi miniszter járadéksegélyben részesít.

heti, feltéve, hogy a családtag létfenntartása a járadéksegély elmaradása esetében veszélyeztetve lenne.

Járadéksegély szempontjából a hatvanötödik életévet betöltött szülőt, illetőleg nagyszülőt minden esetben kereső- és munkaképtelennek kell tekinteni.

13. §. Hadigondozó bizottságok.

A gondozottak igényjogosultságának alsófokú elbírálására minden járásban, minden törvényhatósági jogú- és megyei városban, továbbá Budapest székesfőváros minden közigazgatási kerületében hadigondozó bizottság működik. A hadigondozó bizottság elnöke a vezető közigazgatási tisztviselő (főszolgabíró, polgármester, kerületi előljáró), vagy helyettese. Tagjai: a közigazgatási hatóság hadigondozásügyi előadója, a honvédelmi miniszter által kirendelt, lehetőleg hadirokkant vagy legalább hadviselt orvosszakértő és az elnök által a hadigondozottak helybeli hivatalos érdekképviselői szervének meghallgatásával erre a feladatra kijelölt két I., II., vagy III. járadékosztályú hadirokkant. Utóbbiak a saját maguk és hozzátartozóik ügyeinek tárgyalásán nem vehetnek részt.

A hadigondozó bizottsága székhelyén működő járási-, városi- vagy kerületi katonai parancsnokság vezetője vagy helyettese a bizottságnak szintén tagja és az elnök helyettesítésével is megbízható.

A gondozott közvetlenül illetékes hadigondozási szerve: a gondozott bejelentett lakóhelye szerint illetékes községi- és körjegyző, városokban a polgármesterek, Budapesten a kerületi előljárók, (itt őrzik a gondozottak iratait is: hadigondozási nyilvántartó hatóságok) — illetőleg a járási főszolgabírák, thj., illetve megyei városi polgármester, budapesti kerületi előljárók elnöklete alatt működő hadigondozó bizottságok (illetőleg csak hadigondozási előadó).

Külföldön lakó magyar gondozott a legközelebb fekvő magyar külképviseleti hatósághoz forduljon.

14. §. Igénymegállapítási eljárás.

Akinek a 11.200/1939. M. E. sz. rendelet alapján ellátásra van igénye, annak megállapítására irányuló kérelmét a lakóhelye szerint illetékes hadigondozó bizottságnál kell a jogalap keletkezésétől számított egy éven belül előterjesztene, mégpedig a bejelentett lakóhely szerint illetékes községi- és körjegyző-, városokban polgármester, Budapesten kerületi előljáró útján az illetékes *hadigondozó bizottságok útján*.

Ellátásban levő hadirokkant igényének újból való tárgyalását és magasabb járadékosztályba való sorolását akkor kérheti, ha a szolgálattal egészben vagy részben okszerűen összefüggő fogyatkozása a legalább három évvel azelőtt történt legutolsó érdemi tárgyalás óta lényegesen súlyosbodott.

A gondozási igény igazolásához általában az alábbi adatok szükségesek:

A teljesített katonai szolgálat, levente, munka, stb. *kötelezettség igazolása* (katonai anyakönyvi lap, személyi lap másolattal, bemutatási jegyzőkönyv kivonattal, leszerelési igazolvánnyal, levente fejlődési törzslap másolattal, stb.), az ennek következtében szerzett, kifejlődött vagy súlyosbodott *veszteség* (a halál, sebesülés, sérülés vagy más egészségrontás) *eredetének igazolása*: eredeti katonai egészségügyi intézeti adatlap, fejlap, körleírás, betegségi jegyzőkönyvi kivonat, felülvizsgálati táblázat, hadifogoly leszerelési igazolvány, stb.), a *személyi adatok* (születés, házasságkötés, elhalálozás) *igazolása* (megfelelő anyakönyvi kivonattal), *vagyoni és kereseti viszonyok igazolása* (hatósági vagyoni bizonyítvány) és a *törődöttség fokának orvosi igazolása* (orvosi lelet és szakvélemény).

A gondozási igény igazolásához szükséges igazoló iratokat be lehet szerezni: közvetlenül vagy a lakóhely szerint illetékes hadigondozó szervek (hadigondozási nyilvántartó hatóságok és hadigondozó bizottságok) útján, a katonai állománytestektől, katonai vagy polgári orvosoktól és kórházaktól, közigazgatási hatóságoktól és — hivatalos kutatást kérve — a H. M. 22. osztálytól.

15. §. Hadigondozási igazolványok.

A hadigondozottak személyi- és ellátási adatait — az erre szolgáló nyilvántartási segédletekkel — a községi- és körjegyzők, városokban a polgármesterek, Budapesten a kerületi előljárók — mint hadigondozottakat nyilvántartó hatóságok — tartják nyilván.

Ugyanezek a hatóságok őrzik a hadigondozottak igényére vonatkozó tárgyalási iratokat, s régi igazoló okmányokat. Ők látják el kívánatra a hadigondozottakat évről-évre megújítandó hadigondozási igazolvány-másolatokkal is. Ezeknek külső alakját, tartalmát, használatuk és érvényesítésük módját a honvédelmi miniszter állapítja meg.

A hadigondozási igazolványok (nyomtatványok) könnyebb megkülönböztetés céljából, az alábbi színű papíron készülnek:

- a) hadirokkant részére: *szürke*,
- b) hadiözvegy részére: *sárga*,
- c) hadiárva részére: *zöld*,
- d) hadigondozott családtag részére: *barna*.

Hadigyámolt (szülők élnek), továbbá félárva (anya él) részére nincsen külön hadigondozási igazolvány, hanem ezek a hadirokkantak (apa) igazolványán, illetve az özvegy (anya) igazolványán lesznek nyilvántartva.

16. §. Hadirokkant-jelvény.

A hadirokkantakat a tűzkeresztnek, illetőleg a sebesültek érdemének vagy a háborús emlékéremnek járulékaként, az Államfő által adományozott „Hadirokkant-jelvény“ illeti meg. (Aranyozott fém, 22 mm átmérőjű, a Magyar Szent Korona képmásával díszített babérkoszorúval övezett „H. R.“ betű, amely egyenruhában való megjelenéskor elvileg a „Sebesülési-érem“, vagy „Háborús-emlékérem“, illetve a „Tűzkereszt“ szalagjára erősítendő; (polgári ruhában mint gomblyukjelvény viselhető.) Az adományozást a honvédelmi miniszter gyakorolja.

17. §. Címhasználat.

A tiszti, vagy altiszti ellátási csoportba sorozott hadirokkantak a hadiszolgálatuk megszűnéséig elért katonai rendfokozatukat kizárólag egykori katonai szolgálati viszonyuknak (tartalékos, póttartalékos, szolgálatonkívüli viszonybeli, vagy a háború tartamára kinevezett volt), valamint annak feltüntetésével, hogy rendfokozatuk már nem áll fenn (volt) a „hadirokkant“ megjelölés toldataként, de a volt szolgálati beosztásukra (volt csapatostűkre, stb.) való mindennemű utalás nélkül használhatják, kivéve polgári kereseti foglalkozás üzése, vagy ezzel kapcsolatos tevékenység közben. A „hadirokkant“-i, „hadiözvegy“-i, illetőleg „hadigyámolt“ megjelölést neve toldalékkaként az előző bekezdésben meghatározott kivételtől eltekintve, ellátásban részesülő hadigondozottakon felül használhatja:

külön engedély nélkül:

aki a pénzellátásról önként lemondott;

aki járadékmegváltásban részesült;

a hadigondozó bizottság külön engedélye alapján:

akit a Hrt. alapján — járadékellátás nélkül — „hadirokkant“-nak, „hadiözvegy“-nek vagy „hadiárva“-nak nyilvánított (ú. n. „*címhasználatos*“ hadirokkant, hadiözvegy, hadiárva).

18. §. Kedvezmények a gondozottak részére.

A kizárólag a hadirokkant-törvényen alapuló bármely ellátás, jog, előny vagy kedvezmény elnyerése céljából kiállított okirat feltételesen illetékmentes. Mindezeknek az iratoknak, úgyszintén hadigondozási ügyekben adott hatósági bizonyítványoknak kiállítása is díjmentes.

A hadirokkantakat és hadiözvegyeket — bizonyos esetekben a hadiárvákat is — előnnyel kell alkalmazni. Mégpedig: múzeumokban, könyvtárakban, kiállítási helyiségekben és a közhatalom használatára bocsátott egyéb nyilvános közintézményekben, állami- illetőleg államilag vagy törvényhatóságilag támogatott színházakban, mulató- vagy hangversenytermekben, stb. jegyszedői, teremőri, ajtónállói vagy ehhez hasonló állásokat,

továbbá nyilvános parkokban, köztereken, sétatereken és temetőkben, úgyszintén vásárokon jegyszedői, felügyelői, park- és temetőőri, vagy ehhez hasonló állásokat — amennyiben megüresednek — nyilvános pályázat után mindaddig, míg alkalmas ilyen jelentkező van, kizárólag hadirokkanttal, illetőleg a női munkakörhöz tartozó állásokat hadiözvegyekkel kell betölteni. A nyilvános pályázat kiírását mellőzni lehet azoknál az állásoknál és alkalmazásoknál, amelyeknek betöltése tekintetében az erre vonatkozó szabályzat vagy szolgálat érdeke ezt kizárja.

A legalább húsz munkást állandóan foglalkoztató iparüzemek és iparvállalatok — ideértve az állami és önkormányzati iparüzemek és iparvállalatok is —, továbbá az osztálysorsjegyeknek legalább 10 alkalmazottat állandóan foglalkoztató főelárúsítói, végül az állami támogatásban részesülő és legalább 20 alkalmazottat állandóan foglalkoztató kereskedelmi társaságok mindaddig, míg alkalmas jelentkező van, az új felvételeknél az újonnan felvett alkalmazottaknak és munkásoknak 10%-áig hadirokkantakat, hadiözvegyeket, illetőleg hadiárvékat kötelesek alkalmazni.

A legalább 5 alkalmazottat tartó mozgóképüzemek — amennyiben alkalmas hadigondozott jelentkező van —, kötelesek alkalmazottaiknak 40%-áig hadigondozottakat alkalmazni. Ötnél kevesebb alkalmazottat tartó üzemekben üzemenként legalább egy hadigondozottat kell alkalmazni.

Az állami, törvényhatósági, községi és felekezeti középiskolákban, középfokú iskolákban és egyetemeken a felvételnél a hadiárvák és hadigyámoltak egyenlő feltételek esetén elsőbbséget élveznek.

Az állami, törvényhatósági, községi középiskolákban legalább általános „jó“ tanulmányi eredményt elért hadiárvékat és hadigyámoltakat — tekintet nélkül az illető iskolára megállapított tandíjmentességi százaléokra — a teljes tandíjmentesség és az összes mellékdíjak (beiratási díj, vegyes díj) alól mentesség illeti meg.

Felekezeti középiskolákban és középfokú iskolákban a hadiárvák és hadigyámoltak ugyanezt a kedvezményt élvezik az

illető iskolára nézve megállapított tandíjmentességi százalék keretében.

Az egyetemeken és más főiskolákon a rendes hallgatók felvett hadiárvékat és hadigyámoltakat teljes tandíjmentesség illeti meg, a tandíjmentesség szempontjából kötelező kollokviumoknak általában „jeles“ eredményű letétele, továbbá — az egyetemi vagy főiskolai bölcsészettudományi karokon — a tanárvizsgálati szabályokban meghatározott határidőben az előírt vizsgáknak sikeres letétele esetében.

A honvéd zenekarok növendékei sorában a növendékek 50%-ának megfelelő számban — ha alkalmas jelentkező van — kizárólag hadiárvékat és hadigyámoltakat kell felvenni.

A hadiárvékat és hadigyámoltakat a belügyminiszter közép fokú és főiskolai tanulmányok folytatására, illetőleg kereskedői, ipari, vagy mezőgazdasági pályára való kiképzetésük elősegítésére tanoncéveik alatt, évről-évre adományozható ösztöndíjban, vagy ingyenes nevelőintézeti (árvaházi) elhelyezésben részesítheti. E kedvezmények feltételeinek a megállapítása, az ösztöndíjak és esetleg más természetű tartásdíjsegélyek adományozása, úgyszintén a megfelelő számban fenntartott illetőleg támogatott nevelő-intézetek (hadiárvaházak) benépesítése, igazgatása, fenntartása, illetőleg — ha a fenntartó nem az állam — támogatása és ellenőrzése a belügyminiszter hatáskörébe tartozik.

19. §. Közlekedési kedvezmények.

A hadirokkantak egyes csoportjait a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter által a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg kiadott rendeletek alapján vasúti menetdíjkedvezmények illetik meg.

20. §. Hadigondozási célt szolgáló bevételek gyűjtése.

A hadigondozási célra rendelt juttatásokból keletkezett vagyont — ideszámítva a hadirokkantak segélyalapjának és az ezzel együttesen kezelt többi hadigondozási alapnak vagyónát is

— illetőleg ennek jövedelmét, továbbá a közadakozásból, nyilvános gyűjtésekből, jótékonycélú előadásokból, mulatságokból stb. és adományokból vagy külön jogszabályok alapján hadigondozási célra befolyó összegeket és végül az ily célra természetben felajánlott ingatlanokat a hadigondozottaknak lehetőleg létalapot biztosító támogatására kell felhasználni.

21. §. A hadigondozottak érdekképviselése.

A honvédelmi miniszter a hadigondozottak érdekképviselével egy társadalmi alakulatot (egyesületet, vagy szövetséget) meghatározott időre vagy visszavonásig feljogosíthat. Az alakulat felett a honvédelmi minisztert főfelügyeleti jog illeti meg. Alapszabályait a belügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve hagyja jóvá.

A hadigondozottak jelenlegi érdekképviselői szerve a „HONSz.” (Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége), melynek székhelye: Budapest.

A központi szövetségnek vidéki városokban és községekben „csoport”-jai vannak (legalább 200 tagot kell, hogy számláljanak). Ennél kevesebb, de legalább 20 tag esetén fiókok létesülhetnek.

A szövetségnek vannak: alapító-, örökös-, tiszteletbeli- és rendes tagjai. Utóbbiak csak hadigondozottak lehetnek, akik az előírt (évi legfeljebb 4.— pengőben megállapított) tagsági díj fizetése és önként belépés mellett lehetnek a szövetség rendes tagjai.

A hadigondozottak igénymegállapítási ügyeivel és általában az ellátással kapcsolatos ügyekkel a H. M. 22. osztálya foglalkozik, míg a hadigondozottak érdekvédelmét (kedvezmények megadása, ezek ellenőrzése, stb.) a H. M. 23. osztálya látja el.

A m. kir. minisztériumnak 11.200/1939. M. E. számú rendelete a honvédelemről szóló 1939:II. törvénycikk értelmében honvédelmi kötelezettséget vagy közérdekű munkaszolgálatot teljesítő személyeknek, valamint hátramaradottaiknak gondozása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939:II. tc. 223. §-ának (1) és 230. §-ának (6) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

Az igényjogosultak köre.

1. §.

(1) Az 1939:II. törvénycikk (a továbbiakban: T.) rendelkezései alapján levontkötelezettséget, valamint a nemhivatásos állományban bármily tényleges katonai szolgálatot, úgyszintén közérdekű munkaszolgálatot teljesítő, továbbá honvédelmi munkára vagy közérdekű légvédelmi szolgálatra igénybevett vagy önkéntes jelentkezés alapján alkalmazott személyeknek, valamint eltartásra szoruló hátramaradottaiknak a T. alapján teljesített szolgálatból (munkából) kifolyólag szenvedett sérülés, sebesülés, más egészségrontás, illetőleg halál esetén a jelen rendeletben szabályozott gondozásra van igényük.

(2) A gondozásra való igény szempontjából a fegyvergyakorlat, a lövészkiképzés, valamint a T. 21. §-ának (8) bekezdése értelmében végzett leveleoktatói szolgálat a tényleges katonai szolgálatnak, a T. 91. §-ában, illetőleg 133. §-ának (2) bekezdésében meghatározott kiképzés vagy gyakorlat pedig a honvédelmi munkának, illetőleg közérdekű légvédelmi szolgálatnak teljesítésével esik egy tekintet alá.

(3) Azokra a vállalati alkalmazottakra, akiket a T. 90. §-a, illetőleg a 9.300/1939. M. E. számú rendelet 9. §-ának (2) bekezdése értelmében csupán arra köteleztek, hogy a vállalatnál fennálló szolgálati- vagy munka-

viszonyukban — annak egyébként érintése nélkül — honvédelmi munkakötelezettségük alapján megmaradjanak, a jelen rendelet hatálya nem terjed ki. Ehhez képest, amennyiben a veszteséget olyan személy szenvedte, aki a honvédelmi munkakötelezettség alapján valamely hatósági vezetés alatt működő (T. 107. §. (2) bek.), vagy a m. kir. honvédség részére való szállításra (T. 107. §. (1) bek.), illetőleg egyéb módon az üzem folytatására (T. 107. §. (5) bek.), vagy előkészületi intézkedésekre kötelezett (T. 108. §.), de a vállalkozótól használatra igénybe nem vett vállalatnál tartatott vissza, illetőleg ilyen vállalatnál honvédelmi munkára visszatartás útján alkalmaztatott, — az ilyen személynek, illetőleg hátramaradottainak a jelen rendelet értelmében gondozásra igénye nincs, hanem a veszteség következtében támasztható igényekre nézve az alkalmazotti viszonyból folyó egyébként fennálló jogszabályok, illetőleg szerződés irányadók (T. 223. §. (3) bek.).

(4) Az előbbi bekezdés rendelkezései irányadók abban az esetben is, ha az alkalmazottat a kincstár által használatra igénybevett (T. 107. §. (5) bek.), vagy kisajátított (T. 107. §. (7) bek.) vállalatnál a 9.300/1939. M. E. számú rendelet 9. §-ának (3) bekezdése értelmében azzal a hatállyal tartották vissza a kincstár üzemének szolgálatában, hogy a visszatartás eddigi jogállását a szolgálati, illetőleg munkaviszony, valamint a társadalombiztosítási és egyéb jogszabályok szempontjából nem érinti.

(5) Ha a honvédelmi munkára igénybevett személy munkakötelezettségét az igénybevételt fogantató katonai parancsnokság közreműködésével létrejött szolgálati alkalmazásban teljesíti (9.300/1939. M. E. sz. rendelet 11. §. (2) bek., 12. §. (2) bek., 13. §. (2) és (4) bek., 15. §. (3) bek.), az ilyen szolgálati alkalmazás körében szenvedett veszteségből kifolyólag a jelen rendelet értelmében való gondozásra a közvetlen károsult vagy hozzátartozója csak annyiban támaszthat igényt, amennyiben a jelen rendelet szerint megállapítható gondozás mértéke a szolgálati viszony alapján a fennálló társadalombiztosítási szabályok, illetőleg a szolgálati szerződés értelmében nyújtott gondozás mértékét meghaladja.

(6) A T. 230. §-a alapján teljesített közérdekű munkaszolgálat esetében az alábbi §-okban foglalt eltérésekkel, illetőleg kiegészítésekkel a hadi- a közérdekű munkaszolgálatra kötelezett személy ezt a szolgálatát az 5.070/1939. M. E. számú rendelet rendelkezései (5. §. (3) bek., 6. §. (2) bek.) értelmében a jelen §. (3) vagy (4) bekezdésében említett valamely vállalatnál (üzemnél) teljesíti.

(7) A jelen rendelet alkalmazása szempontjából a házi légvédelem körében végzett teendőket nem lehet közérdekű légvédelmi szolgálatnak tekinteni.

A gondozásra irányadó szabályok.

2. §.

A jelen rendelet hatálya alá tartozó személyek gondozása tekintetében az albábi §-okban foglalt eltérésekkel, illetőleg kiegészítésekkel a hadirokkantak és más hadigondozottak ellátásáról szóló 1933:VII. törvénycikk rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Allampolgárság.

3. §.

A jelen rendelet hatálya alá tartozó személyekre az 1933:VII. tc. 1., 4. és 6. §-át azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a magyar állampolgárság a gondozási igény megszerzésének nem előfeltétele, az a magyar állampolgár azonban, aki az igényjogosultság megszerzésének alapjául szolgáló esemény bekövetkezése után idegen állam polgárává lesz, mind a pénzellátását, mind az 1933:VII. tc. VI. fejezetében tárgyalt kedvezmények elnyerésére, illetőleg megtartására való jogosultságot elveszíti.

Hadiszolgálat, hadirokkant fogalma.

4. §.

A jelen rendelet alkalmazásában a világháborúban teljesített „hadiszolgálat” helyett az 1. §-ban felsorolt — akár béke, akár háború idején teljesített — bármely szolgálatot (munkát) érteni kell, „hadirokkantnak” pedig azt a személyt kell tekinteni, aki az 1933:VII. tc. 2. §-ának A) pontjában meghatározott veszteséget ilyen szolgálatban (munkában), vagy ezzel okszerű kapcsolatban szenvedte el.

Házasságkötés, törvényesítés, örökbefogadás, születés időpontja

5. §.

(1) A jelen rendelet hatálya alá tartozó személy csak akkor részesül gondozásban, ha az 1933:VII. tc. 2. §-ában az igény előfeltételéül megállapított házasságkötés vagy törvényesítés a közvetlen károsult harmincadik életévének betöltése előtt, vagy bár harmincadik életévének betöltése után,

de szolgálatának (munkájának) megszűnése (elbocsátás) előtt jött létre. Ha a közvetlen károsult a szolgálat (munka) megszűnését közvetlenül megelőzően egészségügyi szabadságon, vagy gyógyintézetben ápolásban volt, a harmincadik életévének betöltése után létrejött házasságkötés, illetőleg törvényesítés csak abban az esetben szolgál gondozási igény alapjául, ha létrejött a szabadság megkezdése, illetőleg a gyógyintézetbe való felvétel előtti időre esik.

(2) A jelen rendelet hatálya alá tartozó örökbefogadott gyermek csak akkor részesül gondozásban, ha az örökbefogadás a közvetlen károsult örökbefogadó szülő szolgálatának (munkájának) megszűnése (elbocsátás) előtt, ha pedig a közvetlen károsult örökbefogadó szülő a szolgálat (munka) megszűnését közvetlenül megelőzően egészségügyi szabadságon vagy gyógyintézetben ápolásban volt, a szabadság megkezdése, illetőleg a gyógyintézetbe való felvétel előtt jött létre.

(3) A jelen rendelet alkalmazásában „hadiárva” -- teljeskorúságának eléréseig, vagy házasságkötéséig, de legfeljebb huszonegyedik életévének betöltéséig az előző bekezdésekben meghatározott időpontban kötött házasságból született, illetőleg az ott megállapított időpontban törvényesített vagy örökbefogadott az a gyermek (hadigyámolt) is, akinek atyja (örökbefogadó atyja) mint ellátásban levő III. járadékosztályú hadirokkant halt meg. Az ilyen hadiárvát a hadiárvákra (félárvákra) meghatározott árvajáradék abban az esetben is megilleti, ha életben levő anyja hadiözvegyi járadékellátásban nem részesül.

(4) A törvényes gyermek, ha a jelen §. szerint irányadó időpontban kötött házasságból származik s reá nézve a gondozás többi előfeltételei is fennállnak, születése időpontjára tekintet nélkül részesül gondozásban.

Gondozási igény honvédelmi munkára vagy közérdekű légvédelmi szolgálatra igénybevett nő után.

6. §.

(1) Ha a közvetlen károsult olyan nő, akit honvédelmi munkára vagy közérdekű légvédelmi szolgálatra vettek igénybe, hozzátartozói javára gondozásnak az alábbi rendelkezések szerint van helye.

(2) A nő férje csak abban az esetben részesülhet gondozásban, ha vagyontalan s teljesen munka- és keresetképtelen és őt kizárólag felesége

tartotta el. Ezzel az előfeltétellel a férj gondozási igénye tekintetében ugyanazokat a rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, amelyeket az 1933:VII. törvénycikk, illetőleg a jelen rendelet a *hadiözvegyekre* nézve állapít meg, kivéve az idézett törvénycikk 5. §-a (1) bekezdésének e) pontját, 8. §-ának (3) bekezdését, 9. §-a (3) bekezdésének második és harmadik mondatát, 16. §-ának (3) bekezdését és 27. §-át, amelyek az özvegy férjre nem alkalmazhatók, továbbá azzal az eltéréssel, hogy a 6. §. (1) bekezdésének f) pontjában megjelölt körülmény helyett az újbóli nősülés szolgál megszüntető okul.

(3) A nő törvényes, törvényesített, valamint örökbefogadott gyermeke az 1933:VII. tc. 2. §-a C) pontja a) és c) alpontjainak és D) pontjának, valamint a jelen rendelet 5. §-ának alkalmazásával mint hadiárva, illetőleg hadigyámolt részesül gondozásban, azonban csak akkor, ha atyja, illetőleg a férjjel közösen történt örökbefogadás esetében örökbefogadó atyja nem él, vagy vagyonelansága s teljes munka- és keresetképtelensége folytán maga is eltartásra szorul.

(4) A nő házasságon kívüli gyermekét az 1933:VII. tc. 2. §-a C) pontjának a) és c) alpontjai és D) pontja, továbbá a jelen rendelet 5. §-ának (3) bekezdése alá tartozó hadiárva, illetőleg hadigyámoltra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával kell gondozásban részesíteni, azonban csak akkor, ha az anya harmincadik életévének betöltése előtt, vagy bár ez után, de az anya munkájának (szolgálatának) megszűnését követő háromszáz napon belül született, továbbá azzal, hogy az ilyen gyermeket szülőtlén hadiárvának tekinteni nem lehet.

(5) A (2)—(4) bekezdések alá tartozó esetekben az 1933:VII. törvénycikk rendelkezéseiben, valamint a jelen rendelet 5. §-ában említett apa helyett anyát, anya helyett apát, férj helyett feleséget, feleség helyett pedig férjet kell érteni.

(6) Azt a gyermeket, akit a jelen rendelet értelmében mind törvényes vagy természetes, illetőleg örökbefogadó atyja, mind anyja után egyaránt illetve gondozás, azon a jogcímen kell gondozásban részesíteni, amely reá nézve kedvezőbb.

(7) A jelen rendelet alkalmazásában az 1933:VII. tc. 2. §-a E) pontjában említett egyetlen hozzátartozó alatt a leányt is érteni kell.

Az ügynyjogosultak osztályozása és pénzellátása.

7. §.

(1) A jelen rendelet alkalmazásában az 1933:VII. tc. 3. §-a (2) bekezdésében említett „egyévi önkéntes” alatt a „karpaszományost” is érteni kell.

(2) Leventekötelezettség, közérdekű munkaszolgálat, honvédelmi munka és közérdekű légvédelmi szolgálat teljesítéséből eredő gondozási igény esetében, ahhoz képest, hogy a közvetlen károsultnak a szolgálat (munka) teljesítése alatt bekövetkezett halálakor, illetőleg a szolgálat (munka) megszűnésekor

a) középiskolai nyolc osztályos vagy ezzel tanulmányi szempontból egyenlő értékű végzettsége volt, — a *tiszti*,

b) középiskolai négy osztályos vagy ezzel tanulmányi szempontból egyenlő értékű végzettsége volt, — az *altiszti*,

c) egyébként pedig a *legénységi* ellátás jár.

(3) Ha a közvetlen károsult a szolgálat (munka) alatt vagy azt közvetlenül megelőzően középiskolának vagy azzal tanulmányi szempontból egyenlő értékű tanintézetnek tanulója volt s a gondozásra jogcímül szolgáló vesztesség tanulmányainak tovább folytatását megakadályozta, az előbbi bekezdés b) pontjában megkívánt végzettség megszerzése előtt is az altiszti, a b) pontban megkívánt végzettséget meghaladó tanulmányok esetében pedig az ugyane bekezdés a) pontjában megszabott végzettség megszerzése előtt is a tiszti ellátás jár.

(4) A jelen rendelet alkalmazásában azokat a hadirokkantakat, akik az 1933:VII. tc. 11. §-a szerint a IV. járadékosztályra megszabott előfeltételeknek felelnek meg, a IV. járadékosztály helyett a „járadék nélküli hadirokkantak” osztályába kell sorozni. A járadék nélküli hadirokkantak rokkantjáradék és nevelési pótlék, valamint járadéksegély és járadékmegváltás nem illeti, egyebekben az ilyen hadirokkantnak, valamint hozzátartozóinak jogállására a jelen rendeletben foglalt eltérésekkel és kiegészítésekkel ugyanazok a rendelkezések irányadók, amelyeket az 1933:VII. törvénycikk a IV. járadékosztályú hadirokkantak tekintetében állapít meg azzal, hogy az idézett tc. 10. §-ának (1), 12. §-ának (3), 21. §-ának (2) és 27. §-ának (12) bekezdése szempontjából a „járadék nélküli hadirokkantak” osztályába tartozó ilyen személyt járadék hiányában is ellátásban részesülőknek kell tekinteni.

(5) A jelen rendelet hatálya alá tartozó személyeket az 1933:VII. tc. 3. §-ának (6) bekezdésében megállapított összegek helyett az alábbi összegű járadékok és egyéb pénzellátások illetik:

A) A tiszti ellátási csoportban.

- a) I. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 240 P,
- b) I. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 8 P,
- c) II. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 120 P,
- d) II. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámol-
tankint havi 6 P,
- e) III. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 60 P,
- f) III. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 3 P,
- g) Ötvenötödik életévét be nem töltött hadiözvegy járadéka havi 16 P,
- h) Ötvenötödik életévét betöltött hadiözvegy járadéka havi 30 P,
- i) Hadiárva (félárva) járadéka havi 8 P,
- j) Szülötlen hadiárva járadéka havi 14 P,
- k) Hadigondozott családtag járadéksegélye havi 15 P.

B) Az altiszti ellátási csoportban.

- a) I. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 120 P,
- b) I. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 6 P,
- c) II. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 70 P,
- d) II. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 4 P,
- e) III. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 30 P,
- f) III. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 2 P,
- g) Ötvenötödik életévét be nem töltött hadiözvegy járadéka havi 10 P,
- h) Ötvenötödik életévét betöltött hadiözvegy járadéka havi 15 P,
- i) Hadiárva (félárva) járadéka havi 6 P,
- j) Szülötlen hadiárva járadéka havi 10 P,
- k) Hadigondozott családtag járadéksegélye havi 10 P.

C) A legénységi ellátási csoportban.

- a) I. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 80 P,
- b) I. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 4 P,
- c) II. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 60 P,
- d) II. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 3 P,
- e) III. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 30 P,
- f) III. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-
kint havi 2 P,
- g) Ötvenötödik életévét be nem töltött hadiözvegy járadéka havi 10 P,
- h) Ötvenötödik életévét betöltött hadiözvegy járadéka havi 15 P,
- i) Hadiárva (félárva) járadéka havi 4 P,
- j) Szülőtlen hadiárva járadéka havi 8 P,
- k) Hadigondozott családtag járadéksegélye havi 10 P.

Pénzellátás folyósítása.

8. §.

(1) A jelen rendelet alapján járó pénzellátások folyósítása tekintetében az 1933:VII. tc. 7. §. (1) bekezdésének első és harmadik mondata helyett az alábbi rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) A járadék, valamint az egyéb rendszeres pénzellátás, új megállapítás esetében az igény érvényesítését, szünetelési ok elhárulása esetében pedig az ennek igazolását (1933:VII. tc. 5. §. (4) bek.) követő hó első napjától kezdve jár. Az ettől az időponttól az igény jogerős megállapításáig, illetőleg az újbóli folyósításig már esedékessé vált pénzellátást visszamenőleg egy összegben kell folyósítani. A járadék, valamint az egyéb rendszeres pénzellátás összegének változása esetében a változott összegű pénzellátás a változást megállapító jogerős határozat hozatalát követő hó első napjától jár.

(3) Hadiözvegy csak akkor részesülhet életkoránál fogva a magasabb összegű járadékban, ha ötvenötödik életévének betöltését az illetékes nyilvántartó hatóságnál (községi, illetőleg körjegyzőnél, városokban a polgármesternél, Budapesten a kerületi előljárónál) bejelenti és születési anyakönyvi kivonattal igazolja. A hadiözveggyet a magasabb járadék az ötvenötödik életévének betöltése után következő hó 1. napjától kezdve illeti meg,

ha azonban a bejelentést az igazolással együtt nem teszi meg az előtt a nap előtt, a magasabb járadék csak a bejelentést és igazolást követő hó 1. napjától kezdve jár. Az igazolt bejelentéseket az illetékes nyilvántartó hatóság havonként, a hó 5. napjáig a hadigondozási igazolvány csatolásával közvetlenül a központi illetményhivatallal közli. Az 1933:VII. tc. 26. §-ának (1) bekezdésében meghatározott díj- és illetékmentesség a jelen §-ban említett anyakönyvi kivonatra is kiterjed.

Ideiglenes osztályozás és gondozásbavétel.

9. §.

A hadirokkantat, ha kereső- és munkaképessége csökkenésének fokát az első ízben való osztályozás alkalmával még nem lehet véglegesen megállapítani, ideiglenesen kell osztályozni és a szolgálatból (munkából) való elbocsátást követő egy év tartamára ideiglenesen kell a gondozás mértékét megállapítani. Ha a kereső- és munkaképesség csökkenésének foka az elbocsátást követő egy év elteltével sem állapítható meg véglegesen, az ideiglenes pénzellátást a következő év tartamára is meg kell hosszabbítani. A szolgálatból (munkából) való elbocsátást követő két év eltelte után az osztályozás és a gondozás mértéke kérdésében végleges határozatot kell hozni.

A pénzellátásra irányuló igény érvényesítésének véghatárideje.

10. §.

(1) A jelen rendelet hatálya alá tartozó személyekre az 1933:VII. tc. 21. §-ának (1) bekezdése és 23. §-a helyett az alábbi rendelkezések irányadók.

(2) A gondozásra való igényt a Hadigondozó bizottságnál kell érvényesíteni.

(3) A járadékra vagy egyéb rendszeres pénzellátásra irányuló igény érvényesítésének véghatárideje egy esztendő; mégpedig

a) hadirokkant járadéka és nevelési pótléka tekintetében attól a naptól számítva, amelyen a hadirokkantat a szolgálatból (munkából) elbocsátották, illetőleg ha a veszteség (sérülés, sebesülés vagy más egészségromlás) közvetlen következményeként az elbocsátástól számított egy éven

belül kórházi gyógykezelés alá került, attól a naptól számítva, amelyen a kórházi gyógykezelés megszűnt,

b) azokban az esetekben, amelyekben az igény — ideértve a temetési segélyre való igényt is — a közvetlen károsultnak vagy más személynak halálával keletkezik, a halálnak, illetőleg a holtaknyilvánító határozat jogerőre emelkedésének napjától számítva.

(4) Ha a közvetlen károsult halála háború idején a szolgálat (munka) alatt, vagy pedig hadifogságban következett be, a járadéokra és egyéb rendszeres pénzellátásra való igény érvényesítésének egy évi véghatárideje a hivatalos veszteségajstromban való közzétételtől, vagy ha az igényjogosultat a közvetlen károsult haláláról az ily közzététel előtt külön is értesítették, az értesítés kézbesítésétől számít.

(5) Az igényt oly törvényes gyermek, valamint a nőnek olyan házasságon kívüli gyermeke (6. §. (4) bek.) tekintetében, aki az előző bekezdésekben megszabott kezdő időpontok után született, a gyermek születésének napjától számított egy év alatt, az említett kezdő időpontok után törvényesített gyermek tekintetében pedig a törvényesítés napjától számított egy év alatt kell érvényesíteni.

(6) Ha a gondozásra való igényjogosultságnak, illetőleg a gondozás mértékének megállapítása attól függ, hogy az igényjogosultat mennyiben illeti más jogalapon is gondozás (1. §. (5) bek.), az előző bekezdésekben megszabott egy évi véghatáridő folyását az igénynek a más jogalapon való érvényesítése félbeszakítja, az erre vonatkozó eljárás jogerős befejezését követő naptól kezdve azonban az egy évi véghatáridő tovább folyik.

(7) Az igény érvényesítésének egy évi véghatáridejére vonatkozó rendelkezés nem alkalmazható a jelen rendelet 6. §-ának (3) bekezdésében említett arra a gyermekre, akinek javára az igényt azért érvényesítik későbbben, mert atyjának (örökbefogadó atyjának) vagyontalansága, a teljes munka- és keresőképtelensége utóbb következett be.

(8) A 7. §. (4) bekezdésében említett járadéknélküli hadirokkant, valamint az olyan személy javára, aki már járadék vagy egyéb rendszeres pénzellátás élvezetében áll, a pénzellátásra, illetőleg a magasabb ellátásra vagy az ellátás más nemére irányuló igény érvényesítése nincs véghatáridőhöz kötve.

Jelvényviselés.

11. §.

A jelen rendelet hatálya alá tartozó hadirokkantakra az 1933:VII. tc. 24. §-ának rendelkezése nem terjed ki; jelvényviselésüket a honvédelmi miniszter rendelettel szabályozza.

A gondozás költségeinek viselése.

12. §.

(1) A jelen rendelet alapján felmerülő költségek az államkincstárt terhelik, kivéve a különleges légvédelmi szolgálatból (T. 133. §.) kifolyólag szenvedett veszteség következtében felmerülő költségeket, amelyeket a különleges légvédelmi alakulat fenntartója köteles viselni (T. 223. §. (2) bek.).

(2) A Hadigondozó bizottság, amennyiben a közvetlen károsult a veszteséget a különleges légvédelmi szolgálatból kifolyólag szenvedte el, a gondozás költségeinek a különleges légvédelmi alakulat fenntartója terhére való megállapítása tárgyában is javaslatot terjeszt a honvédelmi miniszterhez és erről a javaslat felterjesztésével egyidejűleg az alakulat fenntartóját értesíti. A fenntartó, ha a költségeknek az ő terhére utalását alaptalannak találja, az értesítés kézbesítésétől számított tizenöt nap alatt kizárólag a költségviselés kérdésében észrevételt tehet a honvédelmi miniszternél. Ily észrevétel esetén a honvédelmi miniszter a költségviselés kérdésében a belügyminiszterrel egyetértve határoz.

(3) Az igényjogosultat abban az esetben is mindenben a jelen rendeletben megállapított szabályok szerint kell gondozásban részesíteni, ha a gondozás költsége a különleges légvédelmi alakulat fenntartójára hárul. A fenntartó a költségeket a honvédelmi miniszter által a belügyminiszterrel és pénzügyminiszterrel egyetértve megállapított szabályok szerint az államkincstárnak tartozik megtéríteni.

Hatálybalépés. Átmeneti rendelkezések.

13. §.

(1) A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, rendelkezéseit a T. hatálybalépésétől, vagyis az 1939. évi március hó 11. napjától kezdődő hatállyal kell alkalmazni.

(2) Amennyiben az igény érvényesítésére a 10. §-ban megszabott határidő kezdőpontja az 1939. évi március hó 11. napja és a jelen rendelet hatálybalépésének napja közé esik, a határidő a jelen rendelet hatálybalépésének napján veszi kezdetét.

(3) A jelen rendelet hatálya a T. hatálybalépése előtt az 1929:XV. törvénycikk alapján keletkezett ellátási igényekre nem terjed ki; ezekre az igényekre a jelen rendelet hatálybalépése után is az említett törvénycikk rendelkezései irányadók.

Végrehajtási záradék.

14. §.

A jelen rendelet végrehajtásáról az érdekelt miniszterekkel egyetértve a honvédelmi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1939. évi december havában.

gróf Teleki Pál s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. minisztériumnak 7.440/1941. M. E. számú rendelete az 1933:VII. törvénycikk hatálya alá tartozó hadigondozottakat megillető járadékok újabb szabályozása és a járadékmegváltásban részesült hadiözvegyek segélyezése tárgyában.

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939:II. tc. 223. §-ának (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1933:VII. törvénycikk hatálya alá tartozó hadigondozottakat megillető járadékok és egyéb pénzellátások a 10.310/1939. M. E. számú kormányrendelet 1. §-ában meghatározott összegek helyett az alábbi összegekben állapíttatnak meg:

A) A tiszti ellátási csoportban:

- a) I. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 240 P.
- b) I. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltankint havi 8 P.
- c) II. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 96 P.
- d) II. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltankint havi 6 P.
- e) III. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 40 P.
- f) III. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltankint havi 3 P.
- g) IV. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 4 P.
- h) IV. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltankint havi 2 P.
- i)-1. Ötvenötödik életévét be nem töltött hadiözvegy járadéka havi 16 P.
- i)-2. Ötvenötödik életévét betöltött hadiözvegy járadéka havi 30 P.

- j) Hadiárva (félárva) járadéka havi 8 P.
- k) Szülőtlen hadiárva (1933:VII. tc. 17. §. (2) bek.) járadéka havi 14 P.
- l) Hadigondozott családtag járadéksegélye havi 15 P.

B) Az altiszti ellátási csoportban:

- a) I. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 120 P.
- b) I. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 6 P.
- c) II. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 70 P.
- d) II. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 4 P.
- e) III. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 30 P.
- f) III. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 2 P.
- g) IV. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 2 P.
- h) IV. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 1 P 50 f.
- i)-1. Ötvenötödik életévét be nem töltött hadiözvegy járadéka havi 10 P.
- i)-2. Ötvenötödik életévét betöltött hadiözvegy járadéka havi 15 P.
- j) Hadiárva (félárva) járadéka havi 6 P.
- k) Szülőtlen hadiárva járadéka havi 10 P.
- l) Hadigondozott családtag járadéksegélye havi 10 P.

C) A legénységi ellátási csoportban:

- a) I. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 80 P.
- b) I. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 4 P.
- c) II. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 48 P.
- d) II. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 3 P.
- e) III. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 20 P.
- f) III. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltan-kint havi 2 P.
- g) IV. járadékosztályú hadirokkant járadéka havi 2 P.

6. §.

Az 1933:VII. tc. 10. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

A temetési segély összege:

A) hadirokkant elhalálozásakor az ellátási csoportjának I. járadékosztályára megszabott mindenkori járadék egy havi összege;

B) hadiözvegy elhalálozásakor az ellátási csoportjának megfelelő I. járadékosztályú hadirokkant mindenkori járadéka egy havi összegének 60%-a.

7. §.

Az 1933:VII. tc. 11. §. (5) bekezdése hatályát veszti.

8. §.

Az 1933:VII. tc. 14. §-ának (4) bekezdésében meghatározott rokkant-otthoni pótlék összegek az alább megjelölt járadékosztályokban a következő összegekre emeltetnek fel:

az altiszti ellátási csoportban:

a II. járadékosztályú hadirokkant havi pótléka 15 P-ről 20 P-re,

a legénységi ellátási csoportban:

az I. járadékosztályú hadirokkant havi pótléka 12 P-ről 15 P-re,

a II. járadékosztályú hadirokkant havi pótléka 8 P-ről 10 P-re.

9. §.

Ellátásban levő hadirokkant igényének újból való tárgyalását és magasabb járadékosztályba való sorolását akkor kérheti, ha a szolgálattal egészben vagy részben okszerűen összefüggő fogyatkozása a legalább három évvel azelőtt történt legutolsó érdemi tárgyalás óta lényegesen súlyosbodott. Az 1933:VII. tc. 21. §-ának (2) bekezdése hatályát veszti.

10. §.

(1) A 11.200/1939. M. E. számú rendelet 2. §-a azzal egészítették ki, hogy az 1933:VII. törvénycikk rendelkezéseit az előbb idézett rendelet hatálya alá tartozó személyek gondozása tekintetében is a jelen rendelet 3—9. §-aiban foglalt módosításokkal kell alkalmazni.

(2) A 11.200/1939. M. E. számú rendelet 8. §-ának (2) bekezdése a következő rendelkezéssel egészítették ki: Hadiözvegy vagy hadiárva részére a hadirokkant halála folytán keletkező járadékigény megállapítása esetében a hadiözvegyi, illetőleg az árvejáradék a hadirokkant járadékellátásának megszűnését követő hó 1. napjától, legfeljebb azonban az igénybejelentést megelőző egy évre visszamenőleg jár.

11. §.

A jelen rendelet az 1942. évi január hó 1. napján lép hatályba; végrehajtásáról az érdekelt miniszterekkel egyetértve a honvédelmi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1941. december hó 19-én.

Bárdossy László s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. minisztériumnak 9.000/1941. M. E. számú rendelete az 1933:VII. törvénycikk és a 11.200/1939. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása tárgyában.

A m. kir. minisztérium az 1939:II. tc. 223. §-ának (1) és (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

I. §.

(1) Az 1933:VII. tc. 2. §-a C) pontjának a) alpontja akként módosítatik, hogy a B) a), b) vagy c) pontban megjelölt körülmények között halt apának legkésőbb a hadiszolgálat megszűnését követő két éven belül kötött házasságából született törvényes gyermeke — a teljeskorúságának eléréséig, vagy a házasságkötésig, de legfeljebb huszonnegyedik életévének betöltéséig — hadiárva akkor is, ha az 1933:VII. törvénycikk hatálybalépése után született.

(2) Az 1933:VII. tc. 2. §-ának D) pontja akként módosítatik, hogy a hadirokkantnak a hadiszolgálat megszűnését követő két éven belül kötött házasságából született törvényes gyermeke — teljeskorúságának eléréséig, vagy a házasságkötésig, de legfeljebb huszonnegyedik életévének betöltéséig — születésének időpontjára való tekintet nélkül hadigyámolt.

(3) Az 1933:VII. tc. 2. §-a C) pontjának c) alpontja akként módosítatik, hogy hadiárva — teljeskorúságának eléréséig, vagy a házasságkötésig, de legfeljebb huszonnegyedik életévének betöltéséig — az a hadigyámolt (1933:VII. tc. 2. §. D) pont, jelen §. (2) bek.) is, akinek atyja (örökbe-fogadó atyja), mint ellátásban levő III. járadékosztályú hadirokkant halt meg. Az e rendelkezés alá tartozó hadiárvtól a hadiárvákra (félárvákra) meghatározott árvajáradék abban az esetben is megilleti, ha életben levő anyja hadiözvegyi járadékellátásban nem részesül.

2. §.

(1) A jelen rendelet 1. §-a alapján, ha a jogalap a jelen rendelet hatálybalépésének időpontjában már fennáll, a rendelet hatálybalépésétől, egyébként pedig a jogalap keletkezésétől számított egy évi véghatáridő alatt lehet igényt érvényesíteni, illetőleg kérelmet előterjeszteni.

(2) A jelen rendelet 1. §-a alapján megállapított pénzellátás:

a) ha a jogalap az 1942. évi január hó 1. napján már fennáll és az igényt az 1942. évi június hó 1. napjáig bejelentik, az 1942. évi január hó 1. napjától kezdve,

b) ha a jogalap az 1942. évi január hó 1. napja után, de az 1942. évi július hó 1. napja előtt keletkezik és az igényt az 1942. évi június hó 1. napjáig bejelentik, a jogalap keletkezését követő hó 1. napjától kezdve,

c) minden egyéb esetben pedig a bejelentést követő hó 1. napjától kezdve jár.

3. §.

Az 1933:VII. tc. 6. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezés akként módosítottatik, hogy a hadiárva és a hadigyámolt a törvény VI. fejezetében meghatározott kedvezményeket akkor is elnyerheti, illetőleg megtarthatja, ha tizenhatodik életévét betöltötte vagy ellátása meghosszabbításának hatálya letelt (1933:VII. tc. 6. §. (1) bekezdése, h) pont).

4. §.

Az 1933:VII. tc. 6. §-ának (3) bekezdése azzal egészítettetik ki, hogy amennyiben a hadirokkant pénzellátása — az állapotában beállott javulás folytán — megszűnt (6. §. (1) bekezdés d) alpont), később azonban állapotában rosszabbodás áll be, az igényének újból való tárgyalására, vagy a tárgyalás mellőzésével a régi jogalapon élvezett ellátásnak az új engedélyezést követő hó 1. napjától való folyósítására a honvédelmi miniszter engedélyt adhat.

5. §.

Az 1933:VII. tc. 7. §-ának (7) bekezdése azzal egészítettetik ki, hogy az I—III. járadékosztályú hadirokkantak járadékának legfeljebb felerésze lakóházépítési költsön törlesztésére is engedményezhető.

h) IV. járadékosztályú hadirokkant nevelési pótléka hadigyámoltankint havi 1 P 50 f.

i)-1. Ötvenötödik életévét be nem töltött hadiözvegy járadéka havi 10 P.

i)-2. Ötvenötödik életévét betöltött hadiözvegy járadéka havi 15 P.

j) Hadiárva (félárva) járadéka havi 4 P.

k) Szülőtlen hadiárva járadéka havi 8 P.

l) Hadigondozott családtag járadéksegélye havi 10 P.

2. §.

(1) A honvédelmi miniszter az 1933:VII. tc. 9. §-a alapján járadék-megváltásban részesült hadiözvegy részére legfeljebb 30 P negyedévenkinti segélyt engedélyezhet, feltéve, hogy a hadiözvegynek nincs létfenntartására elegendő vagyona vagy jövedelme s nincs eltartásra kötelezhető s ezt teljesíteni is képes hozzátartozója sem, továbbá ha az 1933:VII. tc. 4. §-a (1) bekezdésének a), b) vagy f) pontjában meghatározott s itt is megfelelően irányadó valamely kizáró ok nem forog fenn.

(2) A segély engedélyezése nem jelenti a járadék-megváltásban részesült hadiözvegy járadékra való igényének feléledését.

(3) Ha a segélyezésnek az (1) bekezdésben meghatározott előfeltételei már nem állanak fenn, vagy ha a hadiözvegy újból férjhez megy, az engedélyezett segélyt meg kell szüntetni. A segély megszüntetésére továbbá megfelelően alkalmazni kell az 1933:VII. tc. 6. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt rendelkezéseket is azzal, hogy a b) pontban említett járadék helyett a segélyt kell érteni. Az 1933:VII. tc. 5. §-a (1) bekezdése a), b), c) és f) pontjának, valamint (2) és (4) bekezdésének a pénzellátás szünetelésére vonatkozó rendelkezései a jelen §. alapján engedélyezett segély szünetelésére is megfelelően irányadók.

3. §.

Az 1. §. rendelkezéseit — a 4. § (3) bekezdésében meghatározott esetet kivéve —, továbbá a 2. §-t az 1941. évi július hó 1. napjától kezdődő hatállyal kell alkalmazni.

4. §.

(1) A jelen rendelet hatálybalépésétől kezdve a 10.320/1939. M. E. számú rendelet 2., illetőleg 3. §-a alapján magasabb ellátási csoportba sorolást megállapítani, illetőleg járadéksegélyt engedélyezni nem lehet.

(2) A 10.320/1939. M. E. számú rendelet 2. és 3. §-ai alapján a jelen rendelet hatálybalépése előtt megállapított magasabb ellátási csoportba sorolás hatálya, illetőleg a jelen rendelet hatálybalépése előtt engedélyezett járadéksegély folyósítása az 1942. évi január hó 1. napjától kezdődően — az említett §-ok egyidejű hatályon kívül helyezése mellett — megszűnik s ettől az időponttól kezdve az e §-ok alapján kedvezményben részesítettek ellátására nézve is a többi hadigondozottakra vonatkozó szabályok irányadók.

(3) Azoknak a hadigondozottaknak az ellátására nézve, akik a 10.320/1939. M. E. számú rendelet 2. vagy 3. §-ában meghatározott kedvezményben részesülnek, a jelen rendelet 1. §-ának rendelkezéseit az 1942. évi január hó 1. napjától kezdődő hatállyal kell alkalmazni.

5. §.

A Központi Illetményhivatal a hadigondozottaknak az 1933:VII. törvénycikken alapuló pénzellátásait, illetőleg a jelen rendelet alapján engedélyezett segélyeit a jelen rendelet értelmében utalja ki, számfejti és könyvelői.

6. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáról a honvédelmi miniszter gondoskodik.

Budapest, 1941. évi október hó 18. napján.

Bárdossy-László s. k.
m. kir. miniszterelnök.

az 1933: VII. tc. és az 1939: II. tc. alapján ellátásra jogosult hadigondozottak járadékáról és egyéb pénzllátásról.

Ellátási csoport	Járad. kosztaly	A hadigondozott, illetve pénzellátásának közelebbi megjelölése										Megjegyzés			
		hadirokkant	hadigymolt	félárva	hadárva	hadözvegy	hadigcsaládi	hadrokkant	hadözvegy	hadrokkant	hadrokkant				
		járadéka	neveléi pótléka	járadéka			járad. segély	temetés: segély	rokk. otthon	rokk. pótléka					
		1933: V. l. tc. ①	1939: I. tc. ②	mindkét törvénycikk hatálya alá tartozóknak egyaránt hav. pengőben											
Tisztii	I.	240	240	8	8	14	alulii	16	15	240	144	50	① Az 1933: VII. tc. alapján álló pénzllátások ö-szeget a 7440/1941. M. E. sz. rendelete emelte fel 1941. július 1-től.		
	II.	(4*) 96	120	6				30							
	III.	(32*) 40	60	3				15				felüli		30	—
	IV.	4	—	2				—							
Alttisztii	I.	120	120	6	6	10	alulii	10	10	120	72	20	② Az 1939: II. tc. alapján álló pénzllátásokat a 11.20/1937. M. E. sz. rendelet szabályozta.		
	II.	(18*) 70	70	4				20							
	III.	(24*) 30	30	2				10				felüli		15	—
	IV.	2	—	1.50				—							
Legénységi	I.	80	80	4	4	8	alulii	10	10	80	48	15	③ E pénzllátásokat a 9.000/1941. M. E. számú rendelet emelte fel, 1942. január 1-től.		
	II.	(32*) 48	60	3				10							
	III.	(16*) 20	30	2				5				felüli		15	—
	IV.	2	—	1.50				—							
55 éven															

*) A zárójelben lévő számok a 7440/1941. M. E. sz. rendelettel történt emelés előtti összegeket tüntetik fel.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84727344

DR

ATTILA-NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
II, Szász Károly-u. 3-5.
Irg.: KULCSÁR ANDOR

(1) A jelen törvény rendelkezései alapján leventekötelezettséget, valamint a nemhivatásos állományban bármily tényleges katonai szolgálatot (ideértve a fegyvergyakorlatot és lövészkiképzést is) teljesítő, továbbá honvédelmi munkára vagy közérdekű légvédelmi szolgálatra igénybevett vagy önkéntes jelentkezés alapján alkalmazott személyeknek, valamint eltartásra szoruló hátramaradottaiknak a jelen törvény alapján teljesített szolgálatból (munkából) kifolyólag szenvedett sérülés, sebesülés, más egészségrontás, illetőleg halál esetében gondozásra van igényük. A gondozásban részesítendőik körét, a gondozás közelebbi előfeltételeit és módosításait, valamint mértékét a rokkantellátásról szóló 1933:VII. törvénycikk rendelkezéseinek figyelembevételével a miniszterium rendelettel állapítja meg.

(2) A jelen §. rendelkezései folytán felmerülő költségek az államkincstárt terhelik, kivéve, a különleges légvédelmi szolgálatból kifolyólag szenvedett veszteség következtében felmerülő ilyen költségeket, amelyeket a különleges légvédelmi alakulat fenntartója köteles viselni.

(3) Amennyiben a veszteséget olyan személy szenvedte, aki a honvédelmi munkakötelezettség alapján valamely hatósági vezetés alatt működő (107.§.(2) bek.), vagy az üzem folytatására (107.§.(5) bek.), vagy előkészületi intézkedésekre kötelezett (108.§.), de a vállalkozótól használatra igénybe nem vett vállalatnál tartatott vissza (90.§.), illetőleg ilyen vállalatnál alkalmaztatott, az ilyen személynek, illetőleg hátramaradottainak a jelen §. alapján gondozásra igénye nincs, hanem a veszteség következtében támasztható igényekre nézve az alkalmazotti viszonyból folyó, egyébként fennálló jogszabályok, illetőleg szerződés irányadók.

(4) Felhatalmaztatik a miniszterium, hogy az 1933:VII. törvénycikk rendelkezéseit a világháború hadigondozottai érdekében rendelettel módosithassa s ekként ezeknek helyzetét megjavithassa.

(1) A katonai szolgálatra végleg alkalmatlannak osztályozott minden magyar állampolgár ifju, annak az évnek január hó 1.napjától, amelyben huszonnegyedik életévét betölti, annak az évnek december hó 31.napjára terjedő idő alatt, amely évben huszonnegyedik életévét betölti, egy ízben három hónapot meg nem haladó időtartamra terjedő, munkatáborokban teljesítendő közérdekű munkaszolgálatra kötelezhető. Azok az ifjak, akik állítási kötelezettségüknek huszonnegyedik életévük betöltése után tesznek eleget, a közérdekű munkaszolgálatra a sorozásukat követő egy éven belül kötelezhetők.

(2) Közérdekű munkaszolgálatra állandóan az ország területén lakó azok az ifjak is kötelezhetők, akiknek állampolgársága nem állapítható meg.

(3) A 71.és 72.§.rendelkezéseit a közérdekű munkaszolgálatot teljesítő személyekre is alkalmazni kell. A közérdekű munkaszolgálatot ebből a szempontból a póttartaléki kiképzéssel kell egyenlőnek tekinteni.

(4) A közérdekű munkaszolgálat alatt, annak teljesítéséből kifolyólag megsérült, megsebesült, vagy egyéb egészségrontást szenvedett személyeknek a 9.§.(9) bekezdésének megfelelő alkalmazásával, gyógykezelésre és gyógyszerellátásra, továbbá mind ezeknek, mind az elhalt ily személyek eltartására szoruló hátramaradottainak a 223.§.megfelelő alkalmazásával gondozásra van igényük.

(5) Közérdekű munkaszolgálatra törvényes képviselőjének beleegyezésével önkéntes jelentkezés alapján minden olyan tizenhatodik életévét betöltött hajadon is felvehető, aki a középiskola negyedik osztályát sikerrel elvégezte, vagy azzal tanulmányi szempontból egyenlő értékű iskolai végzettséggel rendelkezik. Az (1)-(4) bekezdés rendelkezései a jelen bekezdésből folyó eltérésekkel erre az esetre is irányadók.

(6) Egyebekben a közérdekű munkaszolgálatra vonatkozó részletes szabályokat - ideértve a fegyelmi szabályokat is - a minisztérium rendelettel állapítja meg.

M.kir.Honvédelmi Miniszter.

17,641 sz.

eln.22.-1942.

Hadiözvegyek járadékánál figyelembe veendő jövedelemhatár felemelése.

Valamennyi hadigondozó bizottságnak

Budapest,1942.március hó 28-án.

Székhelyeiken.

Értesitem, hogy a m.kir.Pénzügyminiszter Urral egyetértésben, a Hrt.Ut.43.pontját olyképen módosítom, miszerint a hadiözvegynek megélhetését akkor kell biztosítotttnak tekinteni, ha:

tiszti özvegynek havi állandó tiszta jövedelme a 200.-pengőt, altiszti vagy legénységi hadiözvegynek havi állandó tiszta jövedelme pedig a 100.-pengőt nem haladja meg.

Ezekhez az összegekhez gyermekenként 15.- P számítandó még hozzá.

Jelen rendeletem azonnal életbe lép, a hivatkozott Ut. pontnál jegyezze elő és hadiözvegyi igények tárgyalásánál a mai naptól alkalmazza.

A miniszter rendeletéből:

Jarmay

